

Nic(ota) a „stvoření“

Křesťanská (popravdě teologická, dogmatická) myšlenka o „stvoření z ničeho“ vlastně zavádí koncepci původu z „ničeho“ resp. z „nicoty“, a to zřejmě v polemice proti řecké všeobecně rozšířené myšlence nějaké věčné arché, event. archai, případně také věčných počátků (stoicheia). Tato myšlenka, pokud ji náležitě domyslíme, nepřipouští jako předpoklad chápání „Stvořitele“ jako někoho nebo něčeho „skutečného“, tj. „jsoucího“, co by tu mohlo obstát vedle „nicoty“ resp. proti ní. Pak ovšem nezbývá než buď rozšířit chápání „jsoucen“ a „jsoucnosti“, anebo rozšířit chápání „skutečnosti“, a to tak, že příslušným pojmem zahrneme nejen jsoucí, ale také nejsoucí (jsoucna i nejsoucna). Když Nietzsche mluví o specificky křesťansky-morálním výkladu nihilismu (odlišném tedy od jiných nihilismů), vůbec nemá na mysli žádný úpadek, který by mohl být něčím způsoben, vyvolán, nýbrž spíše o jakýsi vnitřní rozklad a zánik křesťanství na jeho vlastní „moralku“, kterou křesťanství v duchu smyslu pro pravdivost vysoce rozvinulo (Nietzsche připomíná tezi „Bůh je Pravda“ – „Gott ist die Wahrheit“ – in: Der europäische Nihilismus, Wille zur Macht, Leipzig 1906, S. 7). Pozoruhodně pak působí srovnání s Nietzschovou myšlenkou z roku 1884, že lidstvo možná uhynie na pravdu (a sám volá: Nechtě! – Wohlan! – 4581, S. 88 – 25 [305] – o našem „pokus s pravdou“ – ř. 24-25); a také, že nejvyšší stupeň morality se obrací pokusně *proti* sobě samé (tamtéž, S. 146 – 25[503]). Zdá se dokonce, že se vší důkladností domyšleno, vlastně neplatí a nemůže platit to, co napsal v uvozovkách, totiž „Nichts ist wahr, alles ist erlaubt“ (dtto, S. 88 – 25 [304], v tom smyslu, že „nic není pravda“. nýbrž naopak že pravda, to právě je právě nic, nicota (a ovšem chápáná pozitivně, velmi pozitivně ! – to „ne-jsoucí“).

(Písek, 130917-1.)